

יום הלשון העברית

השנה, שנת תשפ"ב, כ"א בטבת חל בשבת
ולכן נחגוג את יום העברית
ביום חמישי י"ט בטבת, 23 בדצמבר

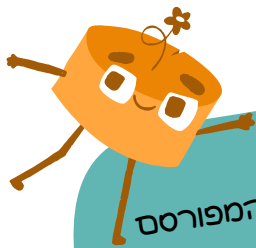
אם באמת ובלב תמים חפצתם להטיב ליושבי הארץ
האומללה הזאת, אם לא רק לאהבת הכבוד, אם לא רק
להפיץ את שפת הארץ אשר תשבו בה חפצכם, כי אז עליכם
לקחת את שפת עבר לשפת החנוך, לשפת הלמודים,
להשפה העברית בבית החנוך.

אליעזר בן-יהודה, מתוך מאמר 'שאלת החינוך' כי אלול התרל"ט.

לשפה העברית מקום מיוחד באמונה, במורשת ובתרבות היהודית ותפקיד מרכזי בתודעה הלאומית של עם ישראל בארץ ובתפוצות. חשוב, שילדים בגיל הגן לא רק יכירו את העברית וישתמשו בה לתקשורת, למשחק, ליצירה וללמידה, אלא גם יוקירו ויאהבו אותה. בהתאם להחלטת הממשלה מיום ד' בכסלו התשע"ג 1.3.2010, "קידום מעמדה של הלשון העברית בישראל ובעולם", הוכרז יום כ"א בטבת, יום הולדתו של אליעזר בן יהודה, כיום הלשון העברית! יום זה יצוין מדי שנה באירועים ובפעילויות מיוחדות בארץ ובעולם.

בגן-הילדים העיסוק בשפה העברית אינו חד-פעמי. לצוות החינוכי תפקיד חשוב בזימון למידה משמעותית, בהעמקה ובהעשרת העיסוק בשפה העברית באופן קבוע ומתמשך במהלך כל השנה, ובכל שנה ושנה. טיפוח יכולת שפתית בקרב ילדי הגן היא מהמטרות המרכזיות של תכנית הלימודים מאז הקמת גן-הילדים העברי הראשון, בסוף המאה ה-19 בראשון לציון. בתקופת כינון המדינה בלטה חיוניות משימה זו בסיוע לקליטת גלי העלייה השונים. פעמים רבות הקדימו הילדים את הוריהם ברכישת השפה העברית, ואף ניתן לומר, שבמדינת ישראל היו אלה לעיתים הילדים שלימדו את הוריהם את 'שפת אם'. השפה העברית הייתה והנה גורם מלכד בין אוכלוסיות שונות בארץ ובתפוצות. רכישתה חשובה לבניית זהות וליצירת תחושת שייכות לחברה בקרב הילדים ובני משפחותיהם, ליצירת בסיס איתן לבניית ערכים תרבותיים-חברתיים בגן ולהעברת ערכי מורשת.

והשנה באופן מיוחד! לאחר שנתיים בהם הלימודים לא התקיימו כסדרם בשל הקורונה. ניצב בפנינו אתגר של צמצום פערים המחייב שינוס מותניים והקדשה של עשייה נרחבת ומשמעותית בתחום השפתי תוך התאמה לרוח הגן ולעקרונות ה'גן העתידי'.

הידעת...

אצלנו בחצר" הוא משפט משירה המפורסם 'אורחים לקיץ של נעמי שמר. השיר נכתב בשנת 1979, שבה נחתם הסכם השלום בין ישראל למצרים. השיר מבטא את הכמיהה לשלום, לפתיחת שערי הארץ לילדי העולם.

הצעות לפעילויות בגן:

- ניתן לאפשר לילדים להמציא מילים בעצמם וליצור מילון של ילדי הגן.
- ניתן לאפשר לילדים שעברית אינה שפת האם שלהם, ללמד את ילדי הגן מילים בשפתם.

- **חפצים מספרים** - ניתן לבקש חפצים מהבית ובאמצעותם לספר את הסיפור המשפחתי, גם אם לא הגיעו מארץ אחרת.
- דרך חפץ ניתן לשאול שאלות, ניתן לאצור תערוכה של חפצים מספרים בגן, לאפשר לילדים לחקור את החפצים, לגלות מוטיבים משותפים, ייחודיות ועוד.

מה "מסתפר" פה

ספרי ספריית פיג'מה המחולקים ברבים מהגנים, יכולים להוות אבן שואבת לעשייה נרחבת בתחומים רגשיים, חברתיים וכמובן כדרך נפלאה לקידום השפה, פיתוח אוצר מילים בשילוב מילים ממשלב גבוה, ניבים וביטויים, השיפה ללשון הסיפור המיוחדת וללשון השיר ועוד. באתר ספריית פיג'מה לרשותכם עלוני מידע עם מגוון סרטוני השראה והצעות לפעילויות בבית ובגן.

למעבר לקישור

שירים

אפשר לקרוא שירים העוסקים ברכישת השפה העברית, וללמוד מהם על למידת מילים חדשות, לדוגמה:

אצלנו בחצר/נעמי שמר, עברית של סבא/שלומית כהן אסיף,

מילים של פעם/חגית בנזימן, איך כולם יוצרים מילים/מירי צללזון,

ככה זה בעברית/דתיה בן דור, ועוד.

הידעת...
האקדמיה העברית היא המוסד הפוסק בתחום הלשון העברית, והחלטותיה בענייני תקן הלשון שתפרסמו ב"רשומות" מחייבות את מוסדות המדינה.

סרטון אנימציה המסביר על פועלה של האקדמיה העברית

למעבר לקישור

הצעות לפעילויות בגן:

שידורים במערכת השידורים הלאומיים

מילים מילים

בשידור ילמדו הילדים על מחייה השפה העברית - אליעזר בן יהודה. יכירו מילים חדשות שהמציא, יאזינו לשיר המספר עליו וילמדו מהו מילון.

למעבר לקישור

למעבר לקישור

• בהמשך לשידור ניתן להציג מצגת מלווה לשיר אליעזר בן יהודה

שכתב ירון לונדון והלחין מתי כספי.
• אפשר להציע לילדים לברר עם סבא וסבתא, האם הם דיברו בילדותם בשפה

אחרת- אולי ההורים שלהם. באיזו שפה הם דיברו? אפשר לערוך מילון של מילים בעברית ובשפה בה סבא וסבתא דיברו בילדותם.

למעבר לקישור

מעשה בשלושה אגוזים- מילים נרדפות

גם בשפה נוכל למצוא מילים הקשורות בקשר אמיץ של פירוש אחד, אלה המילים הנרדפות- מילים שמשמעותן קרובה.

בשידור נספר את סיפורה של לאה גולדברג- "מעשה בשלושה אגוזים, נשוחח על מושג "האושר" נכיר מילים נרדפות, ונשחק.

ומה עוד אפשר לעשות?- אפשר ליצור משחק של מילים נרדפות- זיכרון, רביעיה אפשר ליצור מילון של מילים נרדפות.

אפשר לחבר סיפור קצר ולהשתמש במילים הנרדפות שהכרנו בשידור

אספן המילים

בשידור נספר את הסיפור 'אספן המילים' המגולל את סיפורו של ג'ים שמאוד אהב מילים, מילים קצרות מילים ארוכות, מילים בעלות צלילים מיוחדים. ג'ים מין את המילים שאסף אבל יום אחד כאשר הן התפזרו הוא גילה שממילים אפשר גם להרכיב משפטים מיוחדים. עוד נשוחח על מבנה המשפט ונבדוק מה קורה כאשר הסדר מתבלבל.

למעבר לקישור

ומה עוד אפשר לעשות?- אוסף המילים שלי: יחד עם הילדים נאסוף מילים שמעניינות אותנו, ונאגד אותם למילון אישי, נתאר את המילים במגוון אפשרויות יצירה.

אפשר לשחק במשחק ה'משפט שהתבלבל- נאמר רצף של מילים כאשר סדר המילים משובש והילדים יוזמנו לנסות ולומר את המשפט התקין. בהמשך נאפשר לילדים להמציא בעצמם

אפשר לשחק במשחק 'המילה שנעלמה' אחד המשתתפים אומר משפט ומשמיט את אחת המילים המשתתפים האחרים מוסיפים מילים שיוכלו להשלים את המשפט באופן הגיוני או מילים שיכולות להפוך את המשפט למבדח.

הידעת...
 הבחירה להתחיל את הפזמון החוזר במילה
 "ונמשכת" ב "שיר השיירה" שכתב עלי מוהר
 מבהירה שמדובר בתהליך שאינו פוסק.
 השיירה עדיין נמשכת "מן המאה שעברה" ואילך.
 ובהמשך השיר כך כותב עלי מוהר:
 "השפה אשר נרדמה שוב התחילה
 מתעוררת ומדברת ומדברת..."

הצעות לפעילויות בגן:

אותיות מתוקות

בשידור נספר את הסיפור אותיות מתוקות, מאת ג'קי לוי ונתוודע יחד עם גל גיבורת
 הסיפור למנהג החוויתי של מסיבת האותיות אותו חווה סבא רפאל. נכיר את אותיות
 הא'ב' ונפתור את החידה של הפיה מילוכית כשנצליח לחבר מילים מאותיות.
 אפשר להציג לילדים "לראיין" את סבא וסבתא, לשאול האם גם הם זוכרים מנהג דומה לזה
 עליו שמעו בסיפור? אפשר להאזין לשיר "אצלנו בכפר טודרא" ולשוחח על המנהג.
 אפשר לאפות עוגיות בצורת אותיות הא' ב' ולהרכיב מילים למעבר לקישור
 אפשר להאזין לפיוט "אלף בית" ממסורת יהודי בבל באתר "בואו לגני" הפיוט בגני
 הילדים שם תוכלו למצוא מידע והרחבות הניתנות ליישום בגן.

למעבר לקישור

למעבר לקישור

מפגשים עם סופרים ומשוררת:

איך סיפור נולד עם נעמה בניזמן - שידור לגננות במסגרת 'האקדמיה ברשת'
 מפגש מקוון עם מאירת ספרי הילדים, נעמה בניזמן. במפגש הכרות עם נעמה, ילדותה
 ונשמע כיצד נולדו ספרי הילדים "הכובע הגבוה של אלברט" ו"אמיליה" וכיצד נוצרו
 האיורים לספריה.

למעבר לקישור

"מפגש עם סופרת" עם אורית ברגמן לילדי הגנים

הצטרפו אלינו למפגש מקוון עם אורית ברגמן, סופרת הילדים. במפגש תשמעו
 על חלומה של אורית להיות סופרת בעצמה ועל האופן בו איירה את האיורים
 לספריה.

למעבר לקישור

מפגשים עם הסופרת והמשוררת שלומית כהן אסיף

הצטרפו לשידור בו נפגוש נפגוש את סופרת הילדים שלומית כהן אסיף. שלומית תספר את הסיפור **הארנב ממושי** ותקריא מבחר משיריה העוסקים בנושא חברות. עוד בשידור מקריאה שלומית שירים העוסקים בנושא 'זהות'.

למעבר לקישור

השידור-'חומפס ואני'

המשוררת שלומית כהן-אסיף שכתבה את הסיפור מספרת את הסיפור "חומפס" הסיפור מספר על דוב שאינו מרוצה ממראהו ומחפש דרכים לשנות את עצמו. בעזרת אימא דובה הוא לומד להבין שעדיף לו להיות הוא עצמו.

למעבר לקישור

מפגשים עם רפאלה ונורית צרפתי

הצטרפו לשידור בו נפגוש במשדר נפגוש את הסופרות והמאיירות נורית ורפאלה צרפתי. יחד עם אלדד הגמד נגלה **'מה אפשר לעשות בעלה'**, נאזין לסיפור, נמציא רעיונות משלנו ונראה כיצד מאיירים סיפור.

למעבר לקישור

השידור-'עונות השנה של אלדד'

בשידור מתארחות אמא ובת מאיירת וסופרת. הסופרת רפאלה צרפתי קוראת את סיפורה 'עונות השנה של אלדד' ואמה המאיירת מדגימה ומסבירה כיצד היא מאיירת את דמותו של אלדד מהסיפור.

למעבר לקישור

מפגש עם הסופר דויד גרוסמן- בדרך לספר חדש

בשידור דויד גרוסמן הסופר יספר את סיפורו החדש- סיפור שאין לו שם ויזמין את הילדים להציע הצעות לשמות ולאורים. יחד עם מיכל הגננת ובאלי הבובה נעמוד על ההבדל בין משורר, סופר ומאייר.

ניתן להיעזר במקורות השראה נוספים בקישורים הבאים:

תשתית לקראת קריאה וכתובה-תיק תכניות לימודים

אוגדן צמצום פערים בשפה ואוריינות

תכנית מילת היום

מילת היום- סרטון במרחב הפדגוגי

חדר אליעזר בן יהודה-האקדמיה ללשון עברית

אליעזר בן יהודה האקדמיה ללשון העברית

נשמח שתשתפו אותנו:

רינת אלפיה, מדריכה ארצית לשפה ואוריינות:

rinatal@education.gov.il

פייסבוק האגף לחינוך קדם יסודי [قسم التعليم قبل الابتدائي](#)

